

Arbeidsmarkedet nå – april 2018

”Arbeidsmarkedet nå” er et månedlig notat fra Utredningsseksjonen i Arbeids- og velferdsdirektoratet. Notatet er skrevet av Leonid Andreev, Leonid.Andreev@nav.no, 27.april 2018.

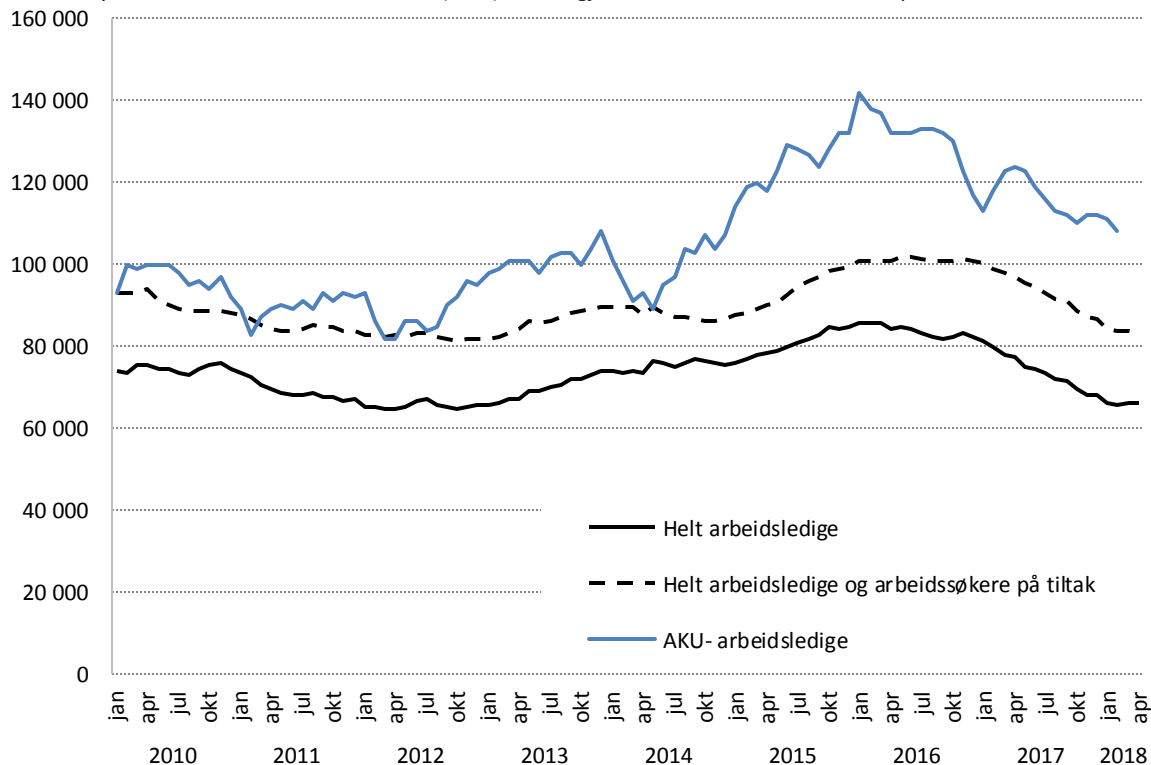
Liten nedgang i bruttoledigheten

Bruttoledigheten, som er summen av helt ledige og arbeidssøkere på tiltak, gikk ned med 200 personer fra mars til april, ifølge sesongjusterte tall fra NAV. Hele nedgangen skyldes fallet i antallet arbeidssøkere på tiltak, mens antallet helt ledige er uendret.

I april var 86 400 personer registrert som helt ledige eller arbeidssøkere på tiltak hos NAV. Dette er 14 000 færre enn i april i fjor, hvilket tilsvarer en nedgang på 14 prosent. Bruttoledigheten utgjør nå 3,1 prosent av arbeidsstyrken mot 3,6 prosent i fjor. 66 800 personer var registrert som helt ledige, hvilket er 11 400 færre enn i april i fjor. Det tilsvarer 2,4 prosent av arbeidsstyrken, mot 2,8 prosent for ett år siden. 19 600 arbeidssøkere deltok på tiltak i april, som er en nedgang på 2 600 personer sammenlignet med april i fjor.

42 100 (49 %) av de som var registrert som helt ledige eller arbeidssøkere på tiltak i april mottok dagpenger. Det er 11 800 færre enn i april i fjor. 10 prosent mottok tiltakspenger, mens 1 prosent mottok arbeidsavklaringspenger. Resten kan være mottakere av sosialhjelp, eller har ingen ytelser fra NAV.

Figur 1. Utviklingen i antallet registrerte helt arbeidsledige, bruttoledigheten og arbeidsledige ifølge Statistisk sentralbyrås arbeidskraftsundersøkelse (AKU). Sesongjusterte tall. Januar 2010 – april 2018

Kilde: NAV og SSB

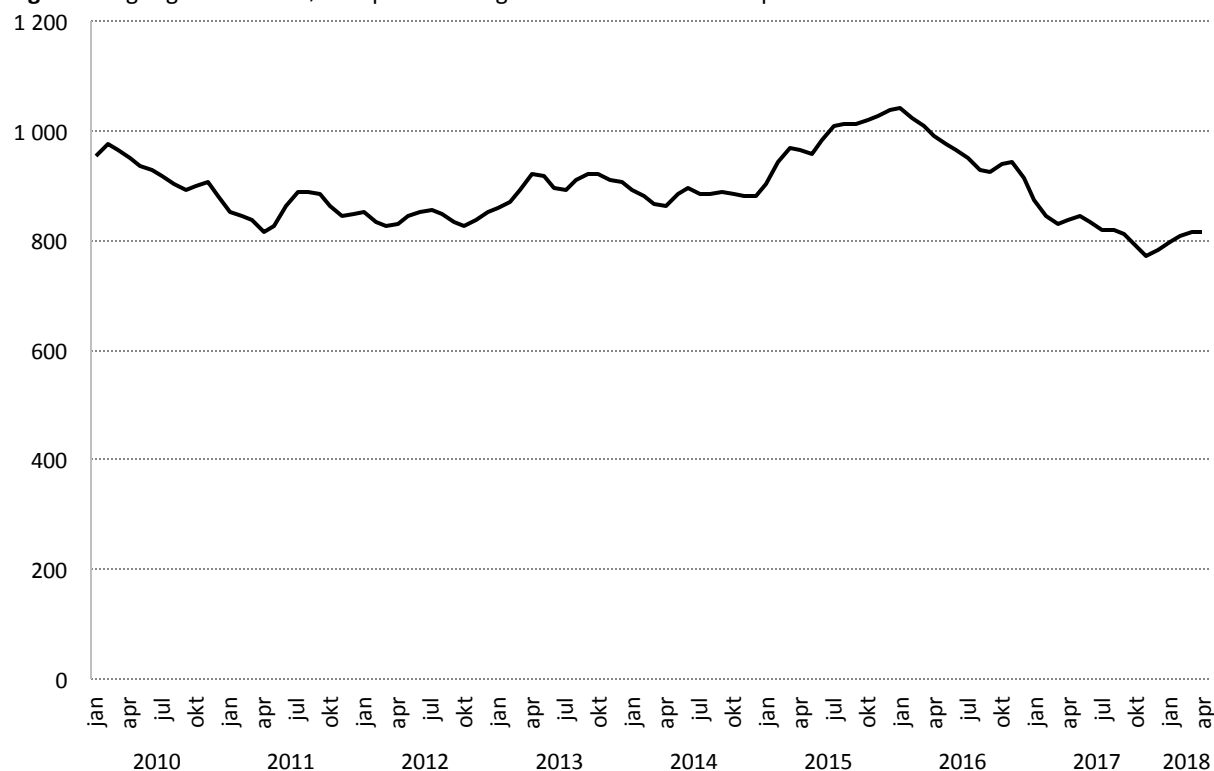
Ifølge Statistisk sentralbyrås arbeidskraftsundersøkelse (AKU) gikk arbeidsledigheten ned med 4 000 personer fra november til februar, justert for normale sesongvariasjoner, slik at det var 108 000 arbeidsledige i februar. Målt som andel arbeidsstyrken gikk ledigheten ned fra 4,0 til 3,9 prosent av arbeidsstyrken. Disse endringene er innenfor feilmarginen. AKU-ledigheten har vist en tydelig nedgang siden toppen i januar 2016, da den var på 5,1 prosent. Sysselsettingen gikk opp med 21 000 personer fra november til februar ifølge sesongjusterte AKU-tall, og har vist en økende trend siden begynnelsen av 2017. Sysselsettingsprosenten var også høyere i februar i år enn i fjor.

Fortsatt lav tilgang av nye arbeidssøkere

Det ble i gjennomsnitt registrert 820 nye arbeidssøkere per virkedag hos NAV i april (figur 2). Korrigert for sesongvariasjoner har tilgangen på nye arbeidssøkere¹ per virkedag økt noe de siste fem månedene, men den er fortsatt på et lavt nivå. Vi må tilbake til 2008 for å finne at tilgangen på nye arbeidssøkere per virkedag var under dagens nivå.

I april var det 9 200 personer som var registrert som helt ledige eller arbeidssøkere på tiltak med en arbeidssøkervarighet på under fire uker. Dette er 800 (9 %) flere enn i april i fjor. Blant de som ble ledige i april var de vanligste yrkesbakgrunnene butikk- og salgsarbeid samt bygg og anlegg (figur 3). Til sammen utgjorde disse i underkant av en fjerdedel av som hadde vært registrert som arbeidssøkere i mindre enn fire uker. Butikk- og salgsarbeid, fulgt av barne- og ungdomsarbeid, var yrkesgruppene med størst oppgang i antallet med arbeidssøkervarighet på under fire uker sammenlignet med april i fjor.

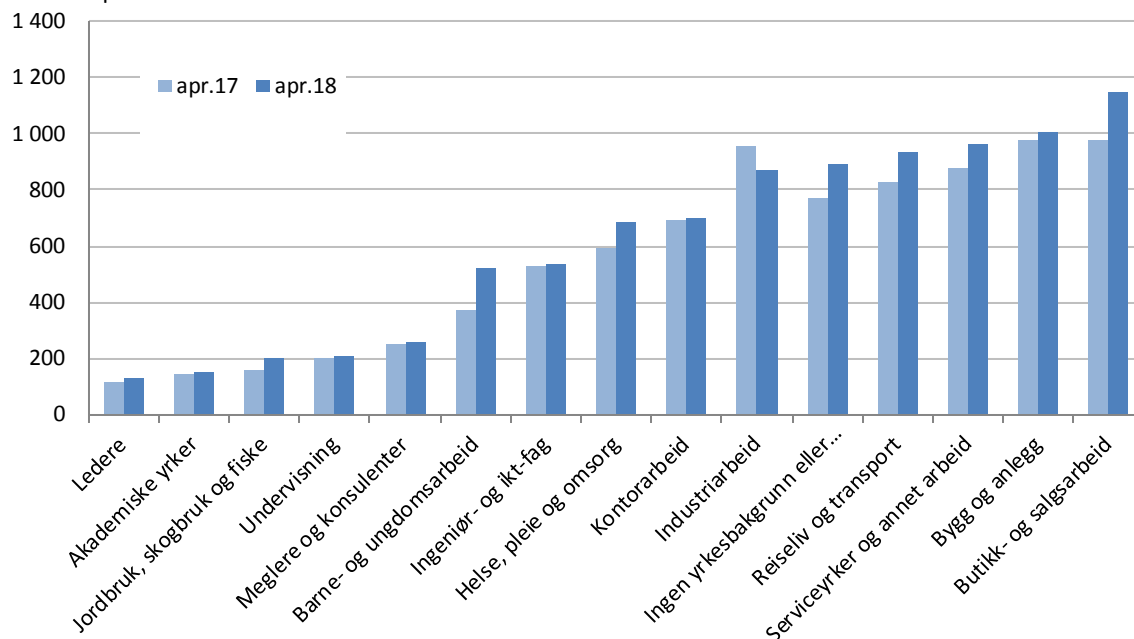
Figur 2. Tilgang av arbeidssøkere per virkedag. Trend. Januar 2010 - april 2018

Kilde: NAV

¹ Inkluderer helt ledige, delvis ledige, arbeidssøkere på tiltak og andre arbeidssøkere.

Figur 3. Antall helt ledige og arbeidssøkere på tiltak med arbeidssøkervarighet under 4 uker, etter yrkesbakgrunn. April 2017 – april 2018

Kilde: NAV

Utviklingen i internasjonal økonomi

Fra tredje til fjerde kvartal i fjor økte bruttonasjonalproduktet (BNP) i eurosonen² med 0,7 prosent ifølge sesongjusterte tall fra Eurostat. Sammenlignet med fjerde kvartal i fjor var BNP 2,7 prosent høyere. Innkjøpssejefenes indeks fra Markit tyder på at euroområdet økonomi vokste sterkt også i første kvartal, men i april var vekstraten i økonomien betydelig lavere. Den lavere ordretilgangen og en noe svekket optimisme blant industriedere tyder på at veksten kan bremse opp ytterligere i mai.

Utviklingen i industriproduksjonen tilsier også at veksten i eurosonens BNP vil bremse opp. Nedgangen i industriproduksjonen i tre siste måneder tyder på det. Industriproduksjonen gikk tydelig ned i Tyskland med 1,5 prosent. På tross av nedgang siste kvartal er likevel 2,9 prosent høyere enn i februar i fjor.

Arbeidsmarkedet i eurosonen fortsatte å bedre seg i begynnelsen av året. I februar lå arbeidsledigheten på 8,5 prosent av arbeidsstyrken, det laveste nivået siden desember 2008, og ett prosentpoeng lavere enn i februar 2017. Blant medlemslandene var arbeidsledigheten lavest i Tsjekkia (2,4 %) og i Tyskland (3,5 %), og høyest i Hellas (20,8 % i desember 2017) og i Spania (16,1 %).

Offisielle tall om utviklingen av USAs BNP i første kvartal er ikke publisert ennå, men innkjøpssejefenes indeks fra Markit tyder på en noe svakere utvikling i USAs BNP i første kvartal

² Eurosonen inkluderer Belgia, Tyskland, Estland, Hellas, Spania, Frankrike, Italia, Kypros, Latvia, Litauen, Luxemburg, Malta, Nederland, Østerrike, Portugal, Slovenia, Slovakia og Finland.

2018 enn i fjerde kvartal. Den økende ordretilgangen i industrien tilsier likevel at veksten tiltar i andre kvartal, og man kan forvente en vekst på 2,5 prosent, målt i årlig rate. Arbeidsledigheten gikk ned gjennom 2017, men har holdt seg stabil siden oktober. I mars var ledigheten på 4,1 prosent av arbeidsstyrken, mens den var på 4,5 prosent samme måned i fjor. Sysselsettingen var også stabil i mars, og både sysselsettingsandelen og yrkesdeltakelsen var bare litt høyere enn året før.

Det internasjonale pengefondet (IMF) fastholder i april at veksten i verdensøkonomien blir 3,9 prosent i 2018 og 2019, etter at prognosen i januar var oppjustert med 0,2 prosent i forhold til i fjor høst. Dette er det største globale oppsvinget siden 2010 og 2011 og det er Japan, Kina, USA og eurosonen som driver veksten opp. Det forventes at veksten i eurosonen blir 2,4 prosent i år. I Kina anslås det en vekst i BNP på 6,6 prosent, mens veksten i USA oppjusteres til 2,9 prosent i år, som følge av at skattereformen som ble vedtatt før nyttår.

Utviklingen i norsk økonomi

Utviklingen for industriproduksjonen var relativt flat i 2017, og har heller ikke vist store endringer de første månedene i 2018. Ifølge SSBs produksjonsindeks gikk den opp med 0,3 prosent fra tremånedersperioden september – november til desember-februar. Denne lille oppgangen skyldes hovedsakelig en økning i produksjon av skip og plattformer på 4 prosent, mens næringsmiddelindustrien, som hadde en nedgang på 1,4 prosent, trakk den samlede produksjonen ned. Sammenlignet med februar i fjor, og korrigert for virkedager, var industriproduksjonen 0,2 prosent høyere i februar i år.

SSBs konjunkturbarometer for industri og bergverk viser at samlet produksjonsnivå var om lag uendret i første kvartal sammenlignet med fjerde kvartal. Produksjonen av investeringsvarer og konsumvarer var på samme nivå som i fjerde kvartal, mens det var noe lavere produksjon av innsatsvarer.

Konjunkturbarometeret viser en tiltakende vekst i ordretilgangen, både fra hjemme- og eksportmarkedet i årets første kvartal, slik at den samlede ordrebeholdningen gikk opp, spesielt for produsenter av innsatsvarer og investeringsvarer. Industriens ordrebeholdning dekket 4,2 måneder i snitt i første kvartal, litt høyere enn i fjerde kvartal og over det historiske gjennomsnittet for indikatoren. Industri lederne forventer at ordretilgangen og den samlede ordrebeholdningen vil øke videre i andre kvartal. Det meldes om oppjustering av vedtatte investeringsplaner og at sysselsettingen ventes til å øke.

Antallet igangsettingstillatelser til nye boliger har vist en avtakende trend siden desember 2016, om enn fra et høyt nivå, og gikk ytterligere ned med 15,5 prosent sesongjustert fra februar til mars, ifølge sesongjusterte tall fra SSB. Dette er 12,3 prosent lavere enn siste 12-måneders periode. Det lavere tilbudet av nye boliger, sammen med at lageret av usolgte boliger har falt, ifølge tall fra Eiendom Norge, fører til at boligprisfallet har stoppet opp. Etter økningen i januar og februar steg boligprisene i Norge med 0,5 prosent i mars, ifølge statistikk fra Eiendom Norge. Til tross for en økning i boligprisene de siste månedene var likevel prisene 2,2 prosent lavere enn i mars i fjor. På etterspørselssiden bidrar fallende arbeidsledighet og økte husholdningenes inntekter til høyere boligpriser. Samtidig kan prisstigningen dempes av at Norges Bank har varslet en økning i

styringsrenten framover, noe som vil bidra til økte utlånsrenter fra bankene. Det er også fortsatt uklart om boliglånsforskriften blir videreført og ytterligere strammet inn, slik Finanstilsynet har foreslått. Dette kan ha relativt store konsekvenser for boligmarkedet.

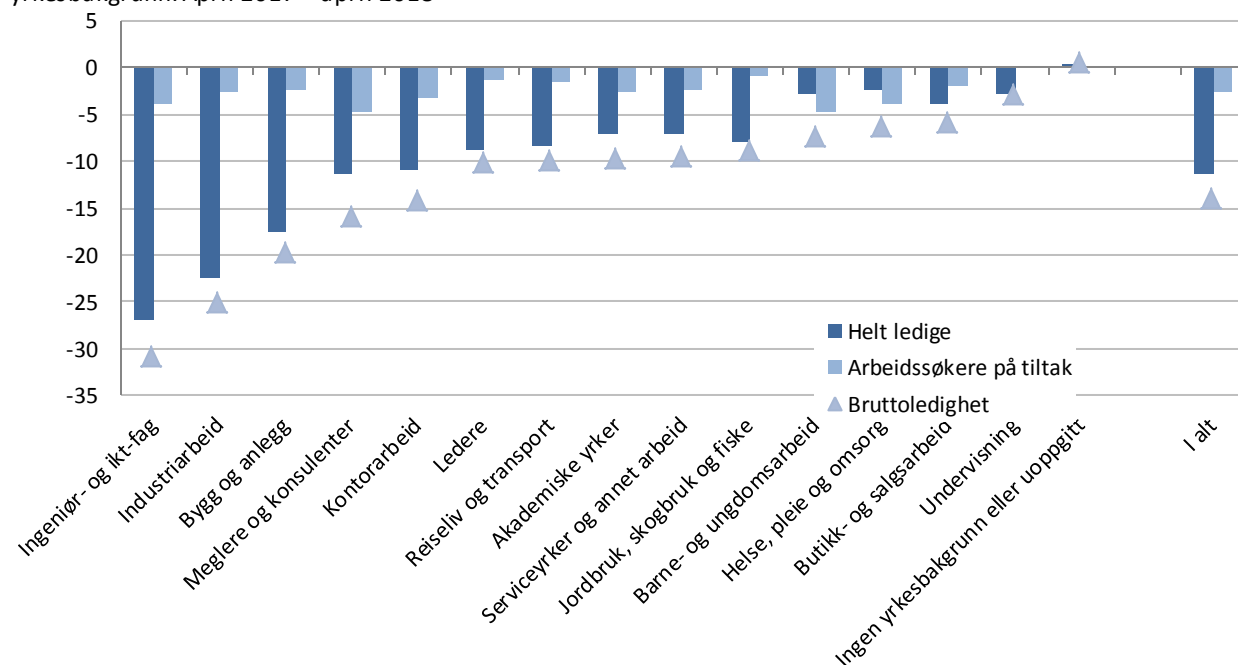
Fortsatt nedgang for industriarbeidere og ingeniører

Bruttoledigheten falt eller holdt seg stabil³ for de fleste yrkesgruppene fra mars til april, justert for normale sesongvariasjoner.⁴ Fire yrkesgrupper hadde en oppgang i antallet ledige og arbeidssøkere på tiltak, og oppgangen var størst for personer med ingen eller uoppgitt yrkesbakgrunn, fulgt av butikk- og salgsarbeid. Personer med bakgrunn fra industriarbeid og ingeniør- og ikt-fag hadde størst nedgang i bruttoledigheten.

Sammenlignet med april i fjor er bruttoledigheten lavere for alle yrkesgrupper med unntak av arbeidssøkere med ingen eller uoppgitt yrkesbakgrunn. Det er personer med yrkesbakgrunn fra ingeniør- og ikt-fag samt industriarbeid som har hatt den største nedgangen i bruttoledigheten det siste året (figur 4).

Bruttoledigheten som andel av arbeidsstyrken var i april høyest innen reiseliv og transport, med 5,0 prosent (figur 5). Bruttoledigheten var lavest innen undervisning, med 0,8 prosent av arbeidsstyrken.

Figur 4. Prosentvis endring i bruttoledigheten, dekomponert i endring for helt ledige og arbeidssøkere på tiltak etter yrkesbakgrunn. April 2017 – april 2018

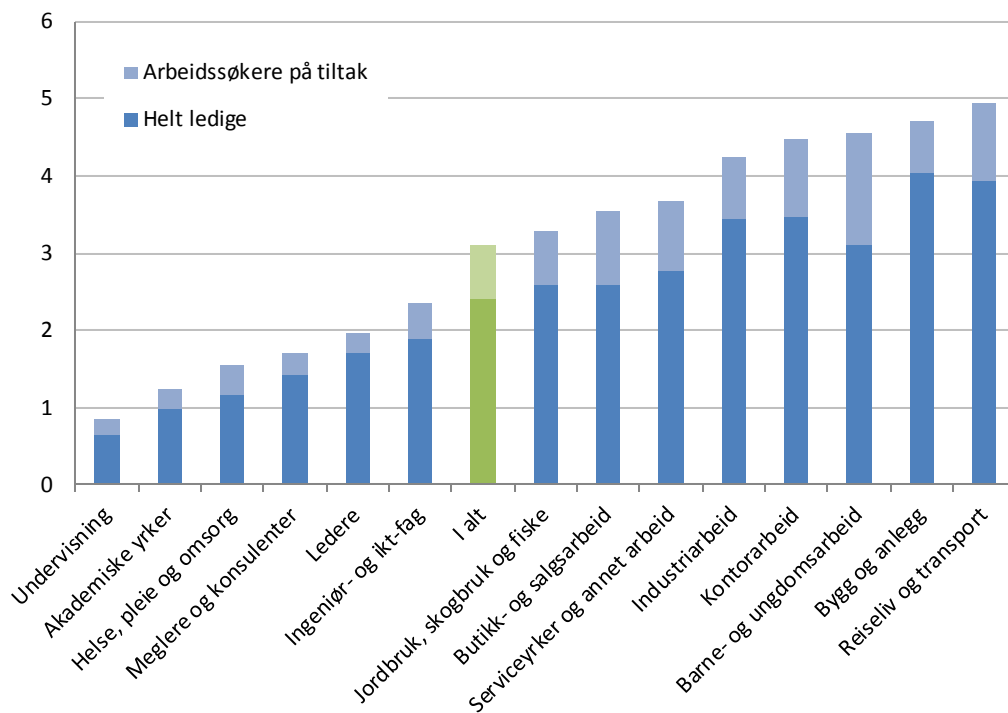

Kilde: NAV

³ Vi definerer utviklingen som stabil når endringen fra forrige måned etter yrke eller fylke ligger i intervallet +/- 0,5 prosent.

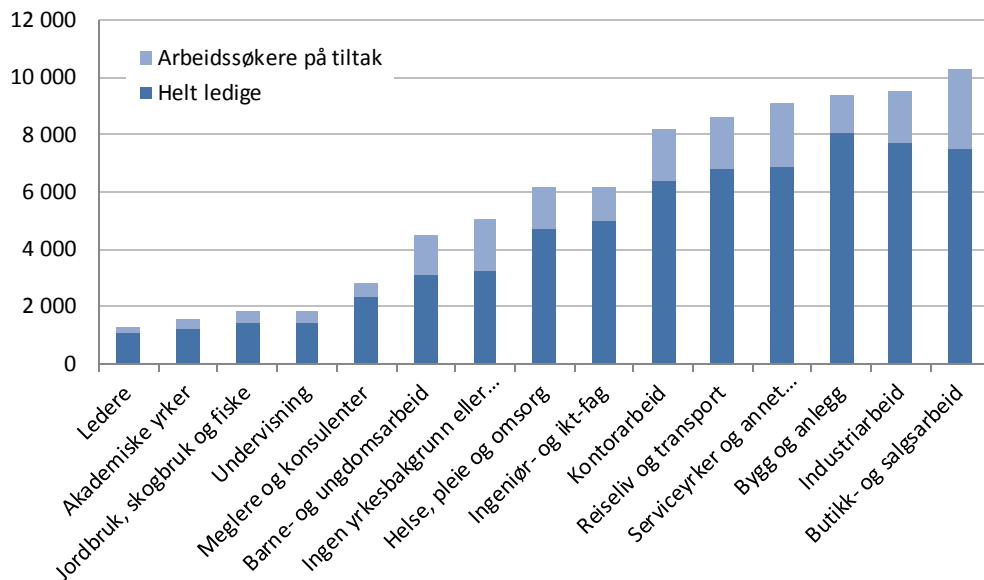
⁴ Se fil med tabeller over sesongjusterte tall på vår [hjemmeside](#) for utviklingen gjennom siste år.

Figur 5. Bruttoledigheten fordelt på helt ledige og arbeidssøkere på tiltak i prosent av arbeidsstyrken etter yrkesbakgrunn. April 2018

Kilde: NAV

Figur 6. Bruttoledigheten fordelt på helt ledige og arbeidssøkere på tiltak etter yrkesbakgrunn. Antall personer. April 2018

Kilde: NAV

Butikk- og salgsarbeid

Personer med bakgrunn fra butikk- og salgsarbeid utgjør den største yrkesgruppen blant de arbeidsledige. Ved utgangen av april var 10 300 med denne yrkesbakgrunnen registrert som helt ledige eller arbeidssøkere på tiltak (figur 6). Det er 600 færre enn for ett år siden.

Butikkmedarbeidere, som utgjør mesteparten av denne gruppen, har hatt den største nedgangen i bruttoledigheten det siste året.

Bygg og anlegg

Ved utgangen av april var 9 400 personer med bakgrunn fra bygg og anlegg registrert som helt ledige eller arbeidssøkere på tiltak. Dette er 2 300 færre (-20 %) enn for ett år siden.

Bruttoledigheten har gått ned for de aller fleste yrkene innen bygg og anlegg, og mest for tømrere og snekkere.

Industriarbeid

Personer med yrkespraksis innen industriarbeid utgjør den nest største yrkesgruppen blant de arbeidsledige. I april var 9 500 industriarbeidere registrert som helt ledige eller arbeidssøkere på tiltak. Det er 3 200 færre enn for ett år siden. Hvis vi ser på enkeltyrker, er det operatører innen boring, anleggsmaskin- og industrimekanikere, platearbeidere og sveisere som har hatt den største nedgangen i bruttoledigheten sammenlignet med april 2017.

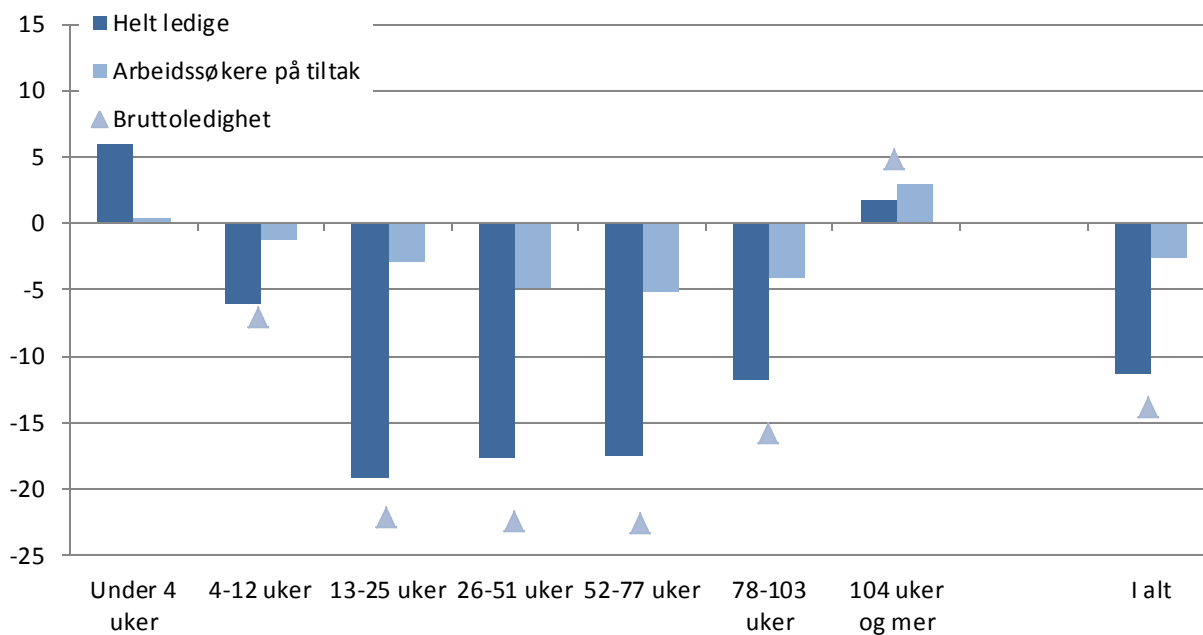
Ingeniør- og ikt-fag

Ved utgangen av april var 6 200 personer med bakgrunn fra ingeniør- og ikt-fag registrert som helt ledige eller arbeidssøkere på tiltak. Dette er 2 800 færre enn i april i fjor, og tilsvarer en nedgang på 31 prosent. Ingeniør- og ikt-fag er dermed yrkesgruppen med den største prosentvise nedgangen i bruttoledigheten sammenlignet med april i fjor. Det er særlig blant ingeniører og sivilingeniører innen petroleum, bergverk og metallurgi at bruttoledigheten har gått ned det siste året.

Flere ledige i mer enn to år og under 4 uker

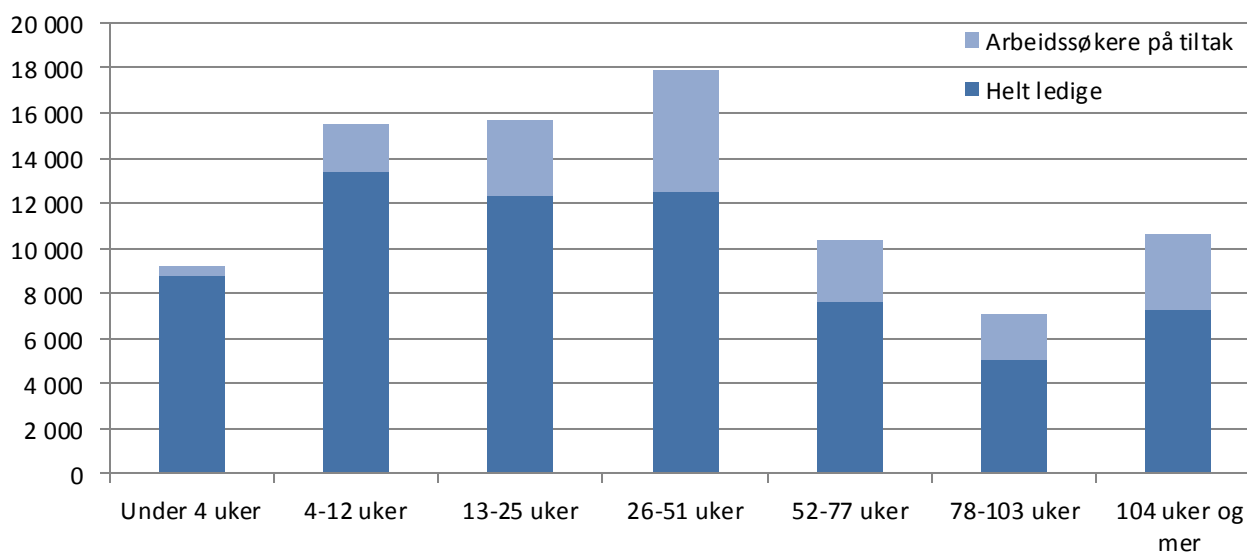
Sammenlignet med april i fjor har bruttoledigheten økt blant de som har vært arbeidssøkere i mindre enn 4 uker og i to år eller mer, mens færre har vært arbeidssøkere i under to år (figur 7). Ved utgangen av april var det til sammen 75 800 helt ledige og arbeidssøkere på tiltak som har vært arbeidssøkere i mindre enn to år (figur 8). Det er 14 500 færre enn i april i fjor. Samtidig er det 500 flere som har gått ledig i to år eller mer enn det var for ett år siden. Det er i hovedsak i Rogaland, Hordaland og i Møre og Romsdal vi ser en økning i antallet personer som har vært arbeidsledige så lenge sammenlignet med april i fjor.

Figur 7. Prosentvis endring i bruttoledigheten, dekomponert i endring i helt ledige og arbeidssøkere på tiltak, etter arbeidssøkervarighet. April 2017 – april 2018

Kilde: NAV

Figur 8. Bruttoledigheten fordelt på helt ledige og arbeidssøkere på tiltak, etter arbeidssøkervarighet. Antall personer. April 2018

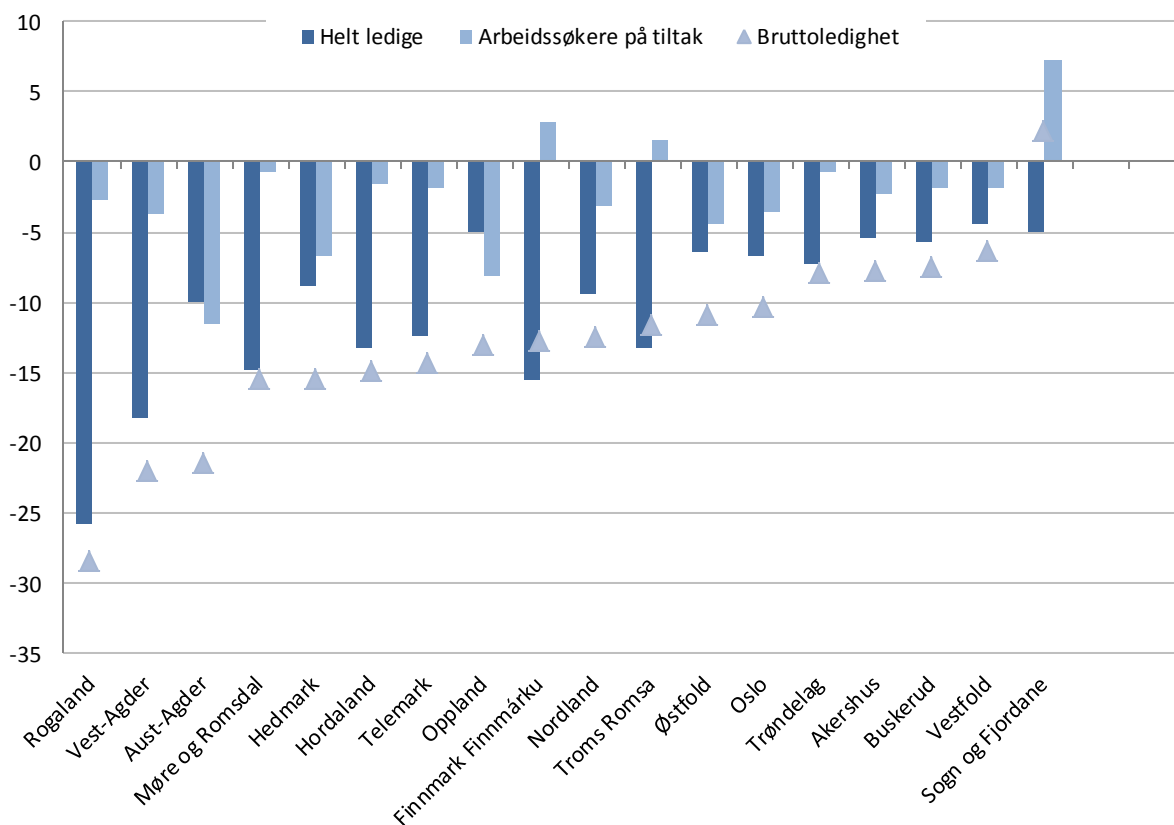
Kilde: NAV

Lavere bruttoledighet på Sør-Vestlandet og i innlandsfylkene

I april gikk bruttoledigheten opp eller holdt seg stabil i de aller fleste fylkene i april, justert for normale sesongvariasjoner.⁵ Bruttoledigheten falt i Hordaland, Rogaland, Oppland og Hedmark, og det var Hordaland som hadde den største nedgangen målt i prosent. Den prosentvise oppgangen var størst i Sogn og Fjordane fulgt av Vest-Agder.

Sammenlignet med april i fjor var bruttoledigheten lavere i alle fylker bortsett fra Sogn og Fjordane (figur 9). Rogaland (-28 %) hadde den største nedgangen. Likevel har Rogaland fortsatt høyest bruttoledighet målt som andel av arbeidsstyrken, med 3,8 prosent. Oppland, Troms og Sogn og Fjordane har lavest bruttoledighet med 2,2 prosent av arbeidsstyrken (figur 10).

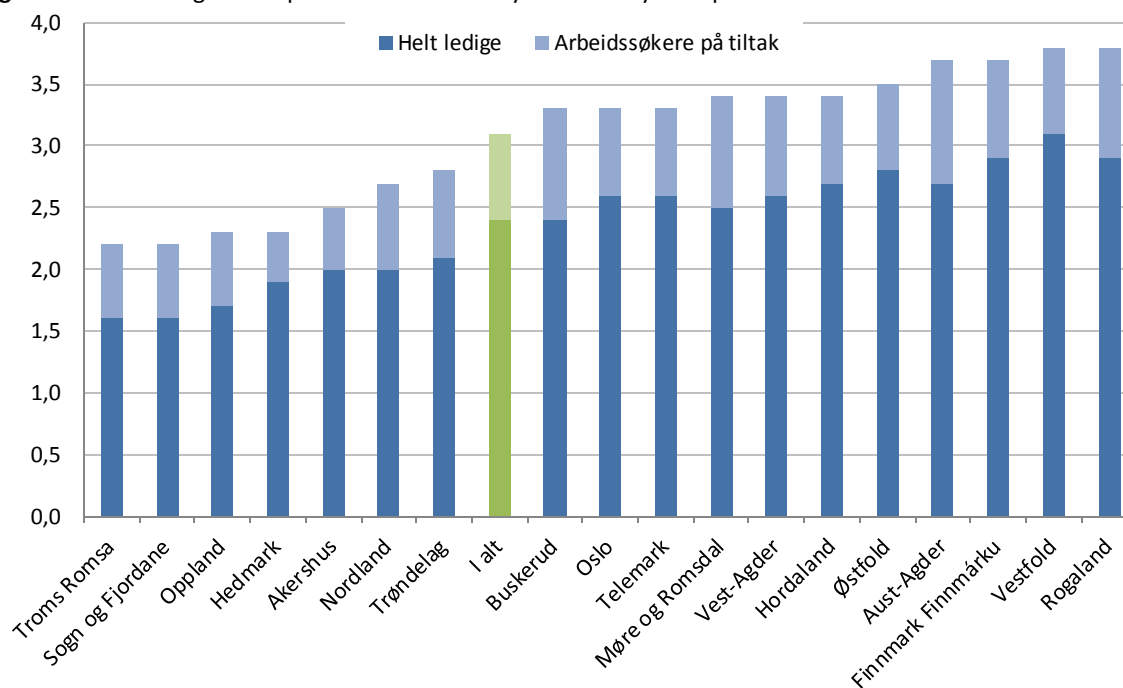
Figur 9. Prosentvis endring i bruttoledigheten dekomponert i endring i helt ledige og arbeidssøkere på tiltak, etter fylke. April 2017 – april 2018

Kilde: NAV

⁵ Se fil med tabeller over sesongjusterte tall på vår [hjemmeside](#) for utviklingen gjennom siste år.

Figur 10. Bruttoledigheten i prosent av arbeidsstyrken etter fylke. April 2018

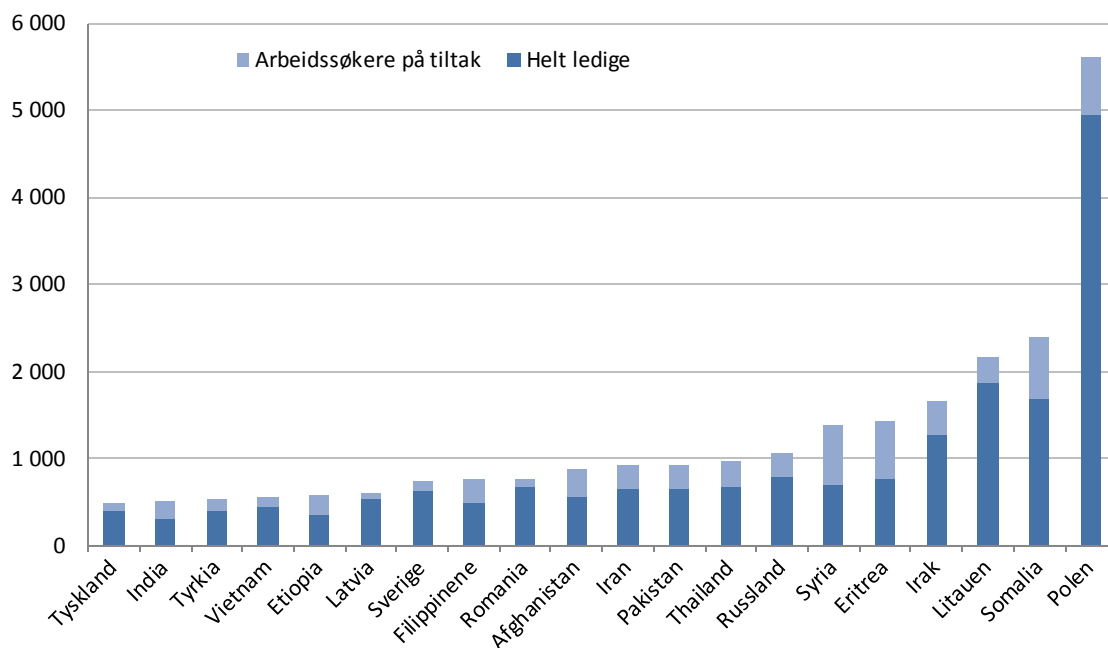
Kilde: NAV

Ledigheten blant innvandrere

36 900 (43 %) av de som var helt ledige eller arbeidssøkere på tiltak i april er innvandrere. Figur 11 viser de 20 fødelandene hvor flest av de ledige innvandrerne kommer fra. Personer fra disse 20 landene utgjør 67 prosent av de ledige innvandrerne. I april var Polen (5 600), Somalia (2 400) og Litauen (2 200) de tre vanligste landbakgrunnene blant ledige innvandrere.

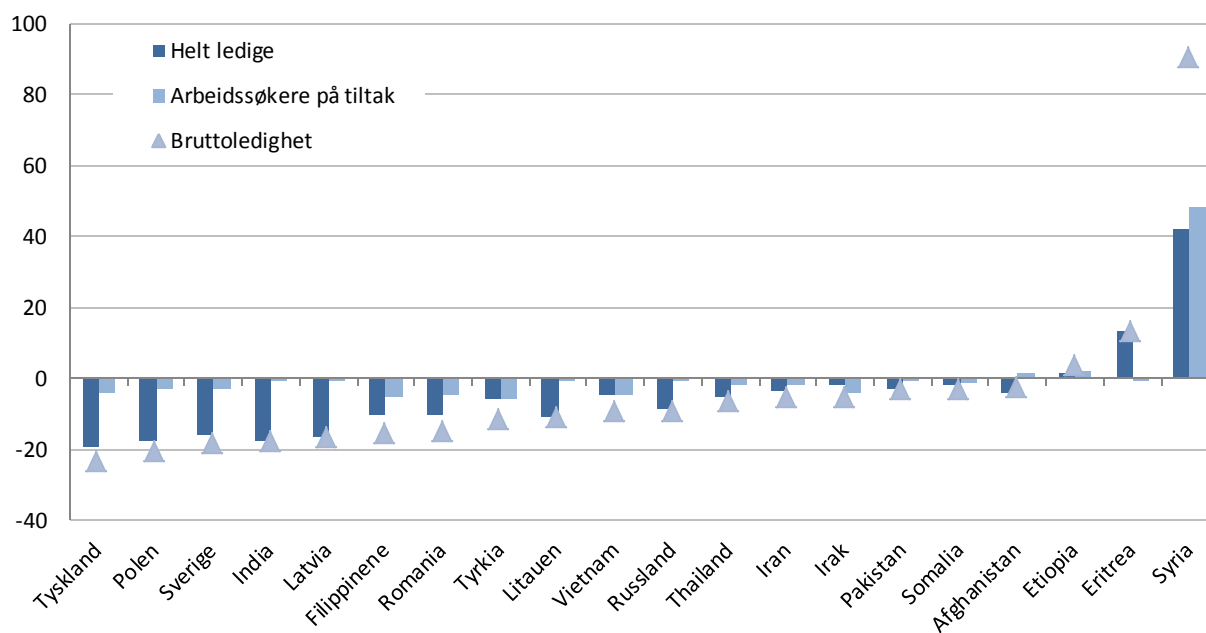
Bruttoledigheten har økt mest for personer som er født i Syria (90 %) og Eritrea (13 %) det siste året (se figur 12). For personer født i Tyskland har bruttoledigheten falt med 23 prosent i samme periode.

Figur 11. Bruttoledighet dekomponert i helt ledige og arbeidssøkere på tiltak, etter fødeland. Antall personer. 20 vanligste fødeland er vist. April 2018

Kilde: NAV

Figur 12. Prosentvis endring bruttoledighet, dekomponert i endring i helt ledige og arbeidssøkere på tiltak, etter fødeland. April 2017 - april 2018

Kilde: NAV

Tilgang ledige stillinger

Det ble registrert 42 600 nye ledige stillinger på nav.no i april. Det var flest ledige stillinger innen helse, pleie og omsorg (6 900), bygg og anlegg (5 500) samt undervisning (5 000).

Antallet nye utlysninger i NAVs stillingsportal har økt betraktelig etter at det ble inngått samarbeid med ulike aktører i markedet og fordi NAV forbedrer innhentingsmetodene. At det er en markant økning i statistikken over ledige stillinger sammenlignet med i fjor kan derfor ikke tolkes som en økning i etterspørsel etter arbeidskraft alene.

Spesielle forhold ved månedsoppdateringen

Påskene fører til at det ofte er knyttet ekstra usikkerhet til ledighetstallene for mars og april. Månedsoppdateringen for april var i fjor en uke etter påske og det ble anslått at dette kunne påvirket ledighetstallene slik at det ble noe færre registrert ledige enn om det ikke hadde vært påske. I år var månedsoppdatering tre uker etter påske, effekten av påske er da marginal, tallene anslås derfor å være normale månedstall for 2018. Isolert sett betyr det endringstall mellom 2017 og 2018 kan være noe underestimert pga påskens plassering i 2017.

NAVs sesongjustering av månedstall for arbeidsledige tar ikke eksplisitt hensyn til påskens plassering, det sesongjusteres kun månedstall. De sesongjusterte tallene for mars og april vil derfor ha marginalt større usikkerhet.

Regelverk for arbeidsavklaringspenger er endret januar 2018: maksimal stønadperiode er redusert fra 4 til 3 år, muligheten for unntak fra maksimal lengde er redusert og perioden med arbeidsavklaringspenger som arbeidssøker er økt fra 3 til 6 måneder. Denne type regelverksendringer vil kunne påvirke antall personer med overgang fra nedsatt arbeidsevne til arbeidssøker. NAV har foreløpig ikke observert noen påvirkning på arbeidssøkertallene.